

Gouden Sleutel die poort opent naar Paleis van de Welvaart

Het Parool, 28 december 1991

door onze medewerker
DIRK JAN VAN DEN BERGH

NET ALS Nederland ligt Sjanghai aan zee. Maar terwijl in Nederland de waterstanden worden afgelezen op de radio, meldt *Radio Sjanghai* na het ochtendnieuws de fluctuaties van de buitenlandse valuta. Sjanghai is in de ban van geld. En de nieuwe sport is om zo snel mogelijk rijk te worden. De *Gouden Sleutel die de poort opent naar het Paleis van de Welvaart* ligt, volgens veel Sjanghainese zakenlui, voor het oprapen: de aandelenbeurs.

De aandelenbeurs in Sjanghai begon op 19 december 1990 met het verhandelen van fondsen. Dit in het kader van de politiek van *Hervormingen en Open Deur naar het Buitenland*. Stijlvol, in een vleugel van het *Pujiang hotel*, tegenover het Russische consulaat, kijkt het gebouw uit over de *Bund*, de door ouderwetse westerse gebouwen gedomineerde boulevard aan de *Huangpu*.

Het toeteren van de vrachtboten dringt maar vaag door tot de onderhandelingsvloer. "Dit was vroeger een theater," vertelt mevrouw Cao Qin, werkzaam op de beurs. "Het scherm waar de beursnoteringen oplichten is

op de plaats van het podium gevestigd." De acteurs zijn vervangen door vertegenwoordigers van 26 *brokerhouses*. De handelaren dragen felrode vesten die enigszins vloeken met het oranje van het tapijt op de beursvloer. Veel activiteit is er niet. "Maar dat komt omdat alles geautomatiseerd is," excuseert Cao Qin zich. Transacties worden afgesloten via de telefoon en het computersysteem. Dus er is geen geschreeuw, zoals in New York of Tokio."

In totaal zijn er nu acht bedrijven goteerd op de beurs, en geven meer en meer bedrijven hun wens te kennen dat ze aandelen willen uitgeven. Begin deze maand week was dat de *Pudong Dazhong Taxicentrale*. *Dazhong* wil aandelen uitgeven ter waarde van 14 miljoen *Yuan* (f 5,6 miljoen) met een nominale waarde van 10 *Yuan* (f 4 miljoen) per aandeel dat wordt verkocht tegen betaling van een premie van 35 *Yuan* (f 14).

Een chauffeur van de betreffende centrale (die uitsluitend rijdt met Volkswagen *Santana*, geproduceerd in Sjanghai), moppert erover. "Het is een interessante ontwikkeling, die aandelen, maar je moet er wel tijd voor hebben. Ik werk van 8 uur 's morgens tot 12 uur 's nachts. Als je aandelen wilt kopen moet je urenlang in de rij staan, en dat kan ik niet."

Aandelenbeurs van Sjanghai viert met groot optimisme haar eerste verjaardag

Hetgeen leidt tot frustratie en *Rode Ogenziekte* (jaloersheid) bij veel mensen die een normale baan hebben en degenen die wel tijd hebben om in de rij te staan zien als speculanten en uitvreter.

Veel mensen menen dat het kopen van aandelen automatisch leidt tot rijkdom. Volgens het Chinese persbureau *Xinhua* zijn maar liefst een miljoen mensen in Sjanghai (dus een op de twaalf inwoners) betrokken bij het verhandelen van aandelen of obligaties. "Het meest kopen de mensen obligaties, nu nog zo'n 90 procent," vertelt Cao Qin, "omdat dat veiliger is. Maar veel mensen weten het verschil niet tussen obligaties en aandelen, en worden aangetrokken door de hoge winsten die daar mee gemaakt kunnen worden."

Dat blijkt in het kantoor van de *Sjanghai Shen Yin Securities Co*, een *brokerskantoor* op de *Weihaistraat* no. 18 in de oude Franse concessiewijk. De benedenverdieping is stampvol

mensen die aandachtig de noteringen van de beurs bestuderen die op een elektronisch bord oplichten.

"Een half jaar geleden ben ik begonnen met het kopen van aandelen," vertelt een heertje met een zwart opschriftboekje. "Ik heb er veel mee verdiend, tot nu toe. Naar Chinese begrippen dan." Hoeveel, dat is geheim, zegt hij, wat beschaamd door de tientallen nieuwsgierigen die het gesprek proberen te volgen.

Maar dat hij goed heeft verdiend blijkt uit een verfrommeld recuutje dat hij onopvallend laat zien: voor 6000 *Yuan* (f 2400) heeft hij nu staatsobligaties gekocht. "De rente op staatsobligaties is 12 procent. Maar voor aandelen is er geen limiet. Ook naar beneden niet natuurlijk, maar dat hebben de mensen hier nog niet zo door. En dat zou wel eens in een tragedie kunnen eindigen..."

De meest spectaculaire ontwikkeling binnen het jonge Chinese beursstelsel (behalve

in Sjanghai is er alleen in de Zuidchinese stad *Shenzen* een beurs) is de uitgifte van zogenaamde 'B'-aandelen. Een 'B'-aandeel biedt voor het eerst sinds 1949, toen de communisten de macht overnamen, buitenlanders de gelegenheid aandelen te kopen in Chinese staatsbedrijven. Het eerste bedrijf dat deze 'B'-aandelen gaat uitgeven, de *Sjanghai Vacuum Electronic Device Co*, is een fabriek van beeldbuizen voor zwart-wit televisietoestellen.

Het internationaal vermaarde *auditing*-bedrijf *Arthur Anderson* besteedde 6000 manuren aan het doorlichten van de boekhouding van *Sjanghai Vacuum* alvorens men tot het uitgeven van de aandelen overging. Overigens zal 80 procent van de aandelen, met een nominale waarde van 100 *Yuan* (f 40) en waarvoor een premie van 420 *Yuan* (f 168) moet worden betaald, buiten China worden verkocht via *Broker*-kantoren in Hong Kong of elders. Men moet echter in buitenlandse valuta betalen, anders dan de 'A'-aandelen, waarvoor Chinees geld toereikend is.

Is dit alles wel te rijmen met de communistische filosofie die Peking zo hoog in haar vaandel heeft? Toen premier Li Peng op 24 november in Sjanghai op bezoek was, verblijdde hij beursdirecteur *Li Xiangrui* met een fraaie inscriptie: *Handel Moet de Socialistische Economi-*

sche Constructie Dienen. Hij waarschuwde er voor dat kopers van aandelen zich bewust moeten zijn van de risico's, maar merkte op dat vooral 'de uitgave van obligaties een goede manier is om fondsen te verzamelen en de financiële situatie te verbeteren'. Het beursstelsel wordt gezien als een middel om de reusachtige hoeveelheid spaargeld van de Chinese burgers los te weken, en om meer buitenlands kapitaal aan te trekken. Een voorzichtig groen licht dus uit Peking.

Buitenlandse specialisten zijn inmiddels niet zo optimistisch. Het grootste bezwaar wordt gevormd door het feit dat China zo maar is begonnen met de uitgifte van aandelen, zonder dat daarvoor eerst een juridische structuur werd opgezet.

"Het is een jungle," merkt een bezoekende westerse zakenman op. "Hier formuleert men de regels van het spel nadat het spel is begonnen. Dat is een handicap. Buitenlandse zakenlui willen niet betrokken raken in Sjanghai als er niet meer regels komen."

De beurs van Sjanghai gaat echter welgemeed haar tweede jaar in en kijkt uit naar de nieuwe noteringen, waarvoor Peking, gekweld door een begrotingstekort en enorme buitenlandse schulden, ongetwijfeld toestemming zal geven.